

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE PISANIA PRAC

1. Konstrukcja pracy

Stosujemy się do układu: WSTĘP-RZWINIĘCIE-ZAKONCZENIE

2. Styl i język pracy

Język i styl pracy powinien charakteryzować się: zrozumiałością, prostotą, zwięzłością i precyzją. Zdania nie mogą być zbyt długie. Nie powinno być zbyt dużo wtrąceń, nie mogą także wystąpić błędy w szyku zdania i nadużywane obce wyrazy. Cenną zaletą jest prostota języka!

Na styl pisania wpływa tak wiele czynników, że można spotkać się z jego klasyfikacją. Rozróżnia się więc: styl lekki i ciężki, prosty i zawity, barwny i suchy, interesujący i nudny, rzeczowy i sugestywny.

3. Narracja

Nie można bez wyraźnej przyczyny zmienić narratora pierwszoosobowego na trzecioosobowego – czytelnik ma wówczas problem z właściwym odbiorem tekstu oraz szybko zniechęca go dalsza lektura.

W pisaniu pracy powinno się używać formy bezosobowej, czasami można wykorzystać trzecią osobę liczby pojedynczej, np. „autor poddał analizie” .

4. Czas akcji

Czas, jakim się posługujemy w pracy również nie może się zmieniać w trakcie pisania pracy. Musimy zdecydować, w jakim czasie chcemy pisać naszą pracę: przeszłym czy teraźniejszym. Mieszanie czasów powoduje zgubienie wątku fabuły, co czytelnika zniechęca do dalszego czytania.

5. Formy literackie

Należy wybrać jedną formę (gatunek) literacki, której będziemy używać w naszej pracy i jej się trzymać. Jeżeli wybieramy taką formę, jak autobiografia bohatera, to niestosowne jest używanie innych form literackich, np. nowelistycznych, ponieważ ich użycie nie jest zasadne przy opisywaniu zasług i zawitych sytuacji bohatera z czasów wojny.

6. Chronologia wydarzeń

Zdarzenia opisuj w sposób chronologiczny, chodzi tu o podawanie dat.

7. Trudne pojęcia i wyrazy obcego pochodzenia

Nie właściwe jest używanie w tekście wyrazów obcego pochodzenia, których autor pracy nie tłumaczy, a przeciętny odbiorca nie musi ich znać. Należy wszystkie trudniejsze pojęcia, skróty formacji, np. wojskowych oraz wyrazy obcego pochodzenia, tłumaczyć, np. przypisem.

8. Nowi bohaterowie

Wprowadzając nowego bohatera należy odnieść jego pojawienie się w stosunku do bohatera twojej pracy. Innymi słowy – podając nowe nazwiska wyjaśnij kim są te osoby dla opisywanego bohatera.

9. Dodatkowe stwierdzenia odnośnie opisywania sytuacji

Zbędną rzeczą w opisywaniu danej sytuacji, np. przesłuchania bohatera przez Niemców, że „nasz bohater odpowiadał na zadane pytania”, ponieważ jest to sprawą oczywistą. Jeśli natomiast nie chciałby umożliwić przesłuchania, należy dodać taką adnotację

10. Akapity

Zadaniem akapitu jest wyraźne zaznaczenie nowej myśli w bieżącym wątku wypowiedzi. Niedopuszczalne jest zatem poruszać co zdanie (lub kilka zdań) nowej myśli, ponieważ świadczy to, o twoim braku merytorycznego przygotowania do pracy.

11. Sprawdzenie błędów

Po napisaniu całej pracy należy ją jeszcze kilka razy sprawdzić w celu poprawienia błędów ortograficznych, interpunkcyjnych i stylistycznych oraz wyeliminować tzw. „literówki”. Pisząc tekst należy wprowadzić „kontrolę bękartów i wdów”, czyli nie zostawiać na końcu wiersza pojedynczych głosek typu: a, i, o, itp. Nie należy także podawać na końcu wiersza daty bez skrótu” r.”, jeśli ten skrót nam się nie mieści na końcu wiersza, należy całą datę przenieść na początek nowego wiersza.

12. Przypisy i bibliografia

Nie dopuszczalne jest przepisywanie całych fragmentów literatury bez własnego wkładu intelektualnego i bez powołania się na źródło.

Kopiowanie części cudzych utworów może podlegać grzywnie albo karze ograniczenia wolności, bądź pozbawienia wolności do lat trzech - zgodnie z art. 115 ust. 1 ustawy o prawie autorskim.

Przykładem naruszeń jest również wykorzystywanie bez zgody autora, np. fotografii, utworu muzycznego, video czy projektu graficznego, ilustracji lub obraz. Ustawa o prawie autorskim dopuszcza cytowanie, a zatem przytaczanie fragmentów utworu w celu wyjaśnienia danego zjawiska, które opisujemy (musi być przypis, a na końcu pracy – bibliografia, czyli wykaz źródeł, z których korzystaliśmy. Bibliografię umieszczamy na końcu pracy, a przypisy na dole strony.

13. Załączniki

Wzory dokumentów lub wykazy osób, np. z danej formacji wojskowej należy umieszczać w załączniku, a nie w tekście.

14. Spis treści

Nie jest konieczny w pisaniu krótkiej pracy. Jeśli natomiast praca ma rozdziały i podrozdziały zasadnie jest wówczas zrobienie spisu treści, który umieszczamy na początku pracy.

15. Układ graficzny pracy

Napisany tekst należy wyjustować, rozdziały pisać większą czcionką, podrozdziały czcionką zmniejszoną o 2pkt, natomiast treść tekstu jeszcze mniejszą także o 2 pkt, w stosunku do podrozdziału. Taki układ tekstu jest przejrzysty i łatwiejszy w odbiorze przez czytelnika.

To są chyba najważniejsze wskazówki, na które trzeba zwrócić uwagę pisząc daną pracę. Przed przystąpieniem do jej napisania warto zastanowić się, co chcemy przedstawić w naszej pracy, zrobić sobie tzw. Plan pracy w punktach, a następnie każdy punkt opisywać. Należy też zwrócić uwagę na ważność rozdziałów - te najistotniejsze muszą znajdować się na początku.

POWODZENIA!!!

Opracowała:

Beata Kulczycka
Absolwentka filologii polskiej

Prace na Konkurs Arsenалу Pamięci.

Nim podejmę pisanie pracy na konkurs wypada pomyśleć, co chcę przygotować? Z jakich źródeł będę czerpał informację i jaki dam temu tytuł? Nie jest bagatelną sprawą, jaką wybiorę formę literacką. Zbierany materiał, np. przy opracowaniu działalności okupacyjnej dziadka, to śmietnik do którego wrzucam wszystko, co mi powie dziadek. Wspomnienie nazwiska, bez podania, kto to? Są znane autorowi relacji, a nie czytelnikowi. Muszę myśleć- jestem pośrednikiem między autorem wspomnień, a czytelnikiem.

Trudne zadanie, wybór formy do treści pisanej pracy. Tego muszę dokonać nim wezmę pióro do ręki. Jak wybiorę konsekwentnie trzymać się wybranej formy. Nie jest wskazana zmiana tonacji w czasie śpiewania piosenki.

Ale wpadłem, takie wymagania? Babcia mówiła, że święci garnki lepią i ciebie stać na to. Idę za ciosem, może się uda. Innym się udało, a mnie nie? Najtrudniejszy jest początek, dalej poleci. Dziadek żartował, ze strach ma wielkie oczy, nie bój nic.

Moja praca – forma i forma treści podjętego zadania.

Moja praca – forma i treść podjętego zadania

To, co nazywa się potocznie formą dzieła literackiego, jest jego podwójnym uporządkowaniem. W dziele mianowicie kształt (formę) uzyskuje zarówno jego tworzywo, a więc wykorzystane znaki językowe, ich brzmienia i znaczenia, jaki ich sfera przedstawionych zjawisk, a więc pewne zdarzenia, stany rzeczy, przeżycia, myśli, przekonania – czyli, zgodnie z potocznym rozumieniem, treści tego dzieła. Owo pierwsze uporządkowanie –językowe – to **styl dzieła**; drugie- to jego **kompozycja**.

Strefa stylu ogarnia wszystkie językowe składniki wypowiedzi, a więc: układy głoskowe i prozodyjne (brzmieniową instrumentację i rytmizację), słownictwo, związki frazeologiczne, konstrukcje zdaniowe, a także duże jednostki wypowiedzeniowe, takie jak narracja, monolog, liryczny dialog oraz ich owiązania w nadrzędnej całości tekstu.

Z kolei kompozycja organizuje treść dzieła, chociaż nie wszystkie jej składniki w równej mierze. Jakie są główne składniki treści?

Pierwszy z nich to **świat przedstawiony**, a więc ogół działań przeżyć, zdarzeń i rzeczy, o których mowa w utworze . Świat przedstawiony stanowi układ różnorodnych mniejszych jednostek, z których najbardziej elementarne określa się jako **motywy**. Motywy to najmniejsza jednostka kompozycyjna utworu. Wśród motywów wyróżnić można **motywy dynamiczne**, rozwijające świat przedstawiony w czasie (przed wszystkim zdarzenia) oraz **motywy statyczne**, rozbudowujące do w przestrzeni (przedmioty, cechy, wyglądy). Z rozmaitych połączeń motywów w świecie przedstawionym dzieła całości wyższego rzędu: postaci, przebiegi zdarzeń, tło. Zespół motywów zapewniający światu przedstawionemu jedność i spójność to **temat** utworu; może to być ciąg zdarzeń (wątek)- np. dzieje romansu Odrowąża i Salomei w

Wiernej rzece Żeromskiego, intryga lub konflikt – np. spór o mur graniczny w Zemście Fredry, refleksja lub przeżycie- w utworach lirycznych.

Drugim podstawowym składnikiem treści jest podmiot literacki – ukształtowanie w dziele fikcyjna osoba, z której wypowiedzi wyłania się świat przedstawiony: opowiadająca o nim lub go opisująca (w utworach narracyjnych), wyrażająca przeżycia lub snująca rozmyślenia (w utworach lirycznych). Ów podmiot literacki (nie należy go mylić z pisarzem – twórcą dzieła) może być rozmaicie ujawniany, konkretyzowany i indywidualizowany. Najbardziej uobecnia się w utworach liryki bezpośredniej, gdzie wstępuje jako „ja” – wprost komunikujące swoje uczucia lub myśli, a także w narracji pierwszoosobowej (pamiętnikarskiej), gdzie jest zarazem jej podmiotem i bohaterem. Przeciwnością takiej pełnej jawności podmiotu jest jego całkowite ukrycie poza światem przedstawionym i przypuszczalna jedynie nieobecność - z tym mamy najczęściej do czynienia w utworach dramatycznych. Pomiędzy tymi możliwościami skrajnymi mieści się wiele najrozmaitszych form upośrednionej obecności podmiotu literackiego w strukturze utworu. W każdym wypadku jego mowa jest osadzona w pewnej sytuacji określa go wobec świata przedstawionego, wobec jakichś założonych odbiorców, a także wobec osoby pisarza.

Trzeci spośród głównych składników treści to zawartość ideowa dzieła, a więc ogół poglądów, mniemań, ocen i opinii, jakie pisarz usiłuje czytelnikom przekazać - zarówno wprost, jak też poprzez uporządkowanie świata przedstawionego i konstrukcję podmiotu. Ośrodkiem krystalizacji i zarazem czynnikiem wewnątrznie sprzęgającym całą tę strefę treści utworu pozostaje idea – myśl przewodnia dzieła, jego „wyższy sens” prawda stanowiąca jego przesłanie. Odgrywa tu ona rolę podobną do tej, jaką odgrywa temat w świecie przedstawionym. Idea może występować jako problem (moralny, filozoficzny, światopoglądowy itp.) pozostawiony czytelnikowi do samodzielnego rozstrzygnięcia bądź jako tendencja - - gdy ma charakter tezy, której zadaniem jest przekonać go do określonej postawy lub poglądu.

A teraz stoję przed problemem i decyzją.

Jaką formę literacką wybiorę, pomyśl: Felieton?

Według słownika felieton to krótki publicystyczny, zwykle o tematyce społecznej, obyczajowej lub kulturalnej, posługujący się literackimi środkami ekspresji. Tak naprawdę felieton jest to ironiczny, prześmiewczy, niekiedy nawet szyderczy tekst na poważne tematy – opowiada o sytuacjach, wydarzeniach, cechach ludzkich i o społeczeństwie oraz społecznościach i bywa przy tym maćpko złośliwy, czasami nieprzyjemny, ale zawsze budzi śmiech, aczkolwiek niekiedy budzi łyż. Aby napisać dobry felieton potrzebne są – poza autorem – 5 rzeczy: świetny tytuł, sarkastyczne poczucie humoru, umiejętność piętnowania sytuacji absurdalnych, swoboda w

posługiwaniu się anegdotą i zabawnymi powiedzonkami oraz cenne pointa. Warto spróbować swoich sił. A może bardziej ci odpowiada opowiadanie :

Opowiadanie, to się wydaje najłatwiejsze... Usiąść przy ognisku i opowiedzieć historię, a następnie ją zapisać. Prawda, że proste? No to może warto poszukać odpowiedzi na to pytanie, czym właśnie opowiadanie jest? Opowiadanie to forma wypowiedzi, w której przedstawia się najczęściej fikcyjne zdarzenia, zachowując ciąg przyczynowo skutkowy. Jest to zazwyczaj niewielki utwór epicki o nieskomplikowanej fabule. Charakterystyczną cechą gatunku epickiego (a do epiki należy opowiadanie) jest osoba narratora, który może być uczestnikiem wydarzeń (narrator pierwszoosobowy) lub tzw. Wszystkowiedzącym obserwatorem (narrator trzecioosobowy). A budowa Cóż, zniechęcająca, szkolna – wstęp, rozwinięcie, zakończenie...

Istnieje forma zwana publicystyką:

Słownikowe określenie terminu „ publicystyka” wygląda następująco:

Utwór publicystyczny, zwykle o tematyce społecznej, obyczajowej lub kulturalnej, posługujący się literackimi środkami ekspresji. Jednak w dziennikarskim slangu oraz powszechnej opinii są to raczej teksty o charakterze komentarza, rozważania poważne, na równie poważne problemy. Doszło do tego, że samo słowo “publicystyka” – odstrasza. Tymczasem artykuły tego typu wcale nie muszą być ani nudne, ani dęte, ani śmiertelnie poważne. Po prostu dotyczą one spraw ważnych, istotnych – byle tylko udawało się autorom połączyć sprawy poważne z narracją strawną dla zwyczajnego czytelnika...

Co ty powiesz na reportaż?

Słownik o reportażu mówi: gatunek prozy publicystycznej, audycja radiowa, telewizyjna lub film, stanowiące żywy opis zdarzeń i faktów znanych autorowi z bezpośredniej obserwacji i

z autentycznych materiałów. Aby być nie “reporterem”, lecz reportażystą, trzeba szanować dwa kanony reportażu: fakty i język, w którym się pisze. Reportaż nie jest “sprawdzianem” w krótkich depechowych tekścikach, ale wymaga niekiedy tygodni “łazenia za sprawą”, uzupełnia wiedzy, przetworzenia wydarzeń we własnej wrażliwości, tak aby później napisać coś, co formalnie ociera się o literaturę. Sytuację, wydarzenia ,sprawy codzienne i nadzwyczajne, obserwacje, podglądactwo, łatwe, trudne i proste rozmowy – wszystko to można znaleźć w artykułach z tego działu.